

Polska Agencja Geologiczna Realizacja zadań publicznych przez agencje wykonawcze

Hanna Wolska¹

Polish Geological Agency. Execution of public tasks by executive agencies. *Prz. Geol.*, 66: 272–275.

A b s t r a c t. It appears that in recent years the execution of public tasks of economic nature has increasingly been more commonly appointed to executive agencies. These agencies are defined by the Public Finance Act as state legal persons formed in accordance with a separate act for the purpose of specific tasks. All executive agencies that execute public tasks set out by law, are appointed by national authorities and are affiliated with central government bodies. On the other hand, every executive agency has its own separate scope of activity, tasks, competences, internal organization and its role within the social and economic systems. Therefore, executive agencies constitute a means to execute public tasks within the administrative system. This article attempts to answer whether an appointment of executive agencies to execute public tasks is advantageous to public administration and whether this appointment is beneficial. All considerations included in this article are based on the example of the Polish Geological Agency which will be appointed to execute tasks within the field of geology and hydrogeology and serve as the Polish geological and hydrogeological survey.

Keywords: agencies, executive agencies, public tasks, geology

Na przestrzeni ostatnich lat do realizacji zadań publicznych o charakterze gospodarczym są coraz częściej powoływane agencje wykonawcze. Podmioty te zostały zdefiniowane w ustawie o finansach publicznych jako państwowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji określonych zadań państwa (Ustawa, 2009). W myśl art. 9 pkt 5 tego aktu prawnego są one jedną z piętnastu kategorii podmiotów tworzących sektor finansów publicznych, które muszą w swoim działaniu stosować się do reguł gospodarki finansowej określonych w normach ustawy o finansach publicznych².

Na kategorię agencji wykonawczych składają się podmioty, dla których wspólny wyróżnik stanowi realizacja określonych prawem zadań publicznych, powoływanie ich przez organy państwowe oraz powiązania organizacyjne z organami administracji centralnej. Podmioty te natomiast różnią się między sobą zakresem działania, zadaniami, kompetencjami, organizacją wewnętrzną oraz rolą jaką odgrywają w systemie społecznym i gospodarczym.

Celem artykułu jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy agencje wykonawcze jako forma realizacji zadań publicznych znajdują zastosowanie w administracji publicznej oraz czy ich powoływanie jest celowe. Rozważania poczynione w niniejszym opracowaniu będą dokonywane m.in. na przykładzie Polskiej Agencji Geologicznej (PAG), która ma zostać powołana do realizacji zadań państwa w sferze geologii i hydrogeologii, pełniąc przy

tym funkcję państwowej służby geologicznej i hydrogeologicznej.

AGENCJA WYKONAWCZA JAKO SZCZEGÓLNA KATEGORIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Agencje wykonawcze posiadają szczególny status prawny, który wiąże się z tym, że są one osobami prawnymi realizującymi odpłatnie zadania publiczne. Posiadana przez nie osobowość prawna oznacza, że mają one zdolność do składania oświadczeń woli oraz nabywania praw i zaciągania zobowiązań. Z kolei status państwowej osoby prawnej przyczynia się również do tego, że posiadają cechy charakterystyczne dla podmiotu administracji publicznej. Sprawia to, że mogą realizować zadania publiczne w formach wywodzących się ze sfery prawa prywatnego, korzystając przy tym ze środków o charakterze władczym (Wajda, Wiktorowska, 2011, s. 401). Ponadto agencje wykonawcze realizując zadania publiczne w formach prywatnoprawnych, muszą mieć na uwadze zasady i procedury przewidziane dla podmiotów publicznych. Przykładowo, agencje wykonawcze zlecając jakiemuś podmiotowi realizację konkretnej czynności składającej się na całość zadania publicznego, będą zobowiązane jako jedna z kategorii podmiotów tworzących sektor finansów publicznych do wyłonienia podmiotu prywatnego na podstawie przepisów prawa zamówień publicznych.

¹ Katedra Prawa Gospodarczego Publicznego i Ochrony Środowiska, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański, ul. Jana Bażyńskiego 8, 80-309 Gdańsk; hanna.wolska@prawo.ug.edu.pl.

² W piśmiennictwie agencje rządowe są zwane agencjami administracyjnymi (Wajda, Wiktorowska, 2011, s. 401). Wskazać jednak należy, że agencje rządowe są pojęciem węższym od agencji administracyjnych. Agencją administracyjną jest państwowa osoba prawna lub państwowa jednostka organizacyjna z osobowością prawną, utworzona z mocy samych przepisów ustawowych (Niczyporuk, 2000, s. 341). Niektórzy autorzy przyjmują jeszcze szerszy zakres tego pojęcia. Przykładowo, Stahl i in. (2002, s. 2012) definiują agencje administracyjne jako instytucje utworzone na mocy ustawy lub założone przez naczelny organ administracji państwowej w formie organu centralnego lub państwowej jednostki organizacyjnej, czy też spółki akcyjnej, których celem jest wykonywanie zadań państwa w zakresie udzielonych im kompetencji i pełnomocnictw.

Państwowe osoby prawne, jakimi są agencje wykonawcze, powstają z inicjatywy organu państwa w drodze ustawy. Ich podstawy prawne są rozproszone w licznych aktach ustawowych. Tym samym należy uznać, że brak jest jednego aktu, który znajdowałby uniwersalne zastosowanie do wszystkich agencji wykonawczych. W aktach ustawowych jest określany m.in. zakres działania, zadania oraz kompetencje. Uzupełnieniem postanowień ustawowych w zakresie agencji wykonawczych są statuty, nadawane w drodze rozporządzenia przez ministrów kierujących działem administracji publicznej, do którego jest włączona dana agencja. Jak wskazuje się w literaturze, z uwagi na zróżnicowanie wytycznych ustawowych (Kubala, 1998, s. 10, 12–13), statuty te są jednak niejednolite, niemniej zapewniają przejrzystą organizację wewnętrzną konkretnych agencji wykonawczych pod względem instytucjonalnym.

Ponadto agencje wykonawcze realizując wyznaczone im zadania, podlegają konkretnym organom centralnej administracji publicznej. Część autorów wskazuje przy tym, że więź łącząca agencje z organami administracji publicznej jest więzią nadzoru, niemniej określoną w ustawach jako podległość (Wajda, Wiktorowska, 2011, s. 409). Należy jednak wskazać, że agencje, w odróżnieniu od departamentów ministerstw, mają większą autonomię i prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej. Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania agencji wykonawczej.

Wskazane powyżej cechy, chociaż nie pozwalają na uznanie agencji jako odrębnego rodzaju podmiotu administracyjnego, to na ich podstawie można stwierdzić, że agencje wykonawcze są szczególnymi państwowymi osobami prawnymi, będącymi elementem aparatu administracyjnego. Część autorów wskazuje przy tym, że ich istnienie w obrębie aparatu administracyjnego należy jednak ocenić negatywnie, z uwagi na „możliwość bezpośrednią oddziaływania ministerstwa na agencje wykonawcze, które może być konieczne w razie zmian strategii rządowych lub konieczności interwencji politycznych” (Wajda, Wiktorowska, 2011, s. 413). Powyższa cecha nie powinna jednak wpływać na celowość powoływania agencji wykonawczych. Agencje wykonawcze, jak słusznie wskazuje Wajda i Wiktorowska (2011, s. 413), są wyspecjalizowanymi autonomicznymi instytucjami, charakteryzującymi się przede wszystkim większą efektywnością i elastycznością działania, aniżeli klasyczne organy administracji publicznej.

AGENCJE WYKONAWCZE A CHARAKTER ZADAŃ PUBLICZNYCH

Istniejące obecnie agencje wykonawcze realizują zróżnicowane pod względem przedmiotowym zadania publiczne. Niektóre z nich utworzono do wykonywania zadań, do których państwo polskie zostało zobligowane na podstawie obowiązujących unijnych przepisów prawa³. W literaturze przedmiotu są jednak podejmowane próby typologii agencji rządowych ze względu na rodzaj realizowanych przez nich zadań publicznych. Przykładowo, Wajda i Wiktorowska (2011, s. 412) dzielą agencje rządowe na trzy grupy:

- powiernicze, które wykonują na rzecz Skarbu Państwa prawo własności i inne prawa rzeczowe;
- interwencyjne, które podejmują działania o charakterze interwencyjnym w dziedzinie gospodarczej;
- gospodarujące rezerwami państwowymi, które zajmują się tworzeniem i gospodarowaniem rezerw strategicznych.

Z kolei Bieś-Srokosz (http://www.repozytorium.uni-wroc.pl/Content/71668/02_Bies_Srokosz_P_Tworzenie_agencji_rzadowych.pdf) wyróżnia cztery kategorie agencji rządowych. Pierwszą grupę stanowią agencje rządowe płatnicze. Zalicza się do nich agencje, których utworzenie wiązało się z potrzebą efektywnego dysponowania środkami finansowymi przyznanymi w ramach funduszy rolnych danemu państwu członkowskiemu Unii Europejskiej na rozwój gospodarki. Kolejną grupę tworzą agencje rządowe gospodarujące nieruchomościami Skarbu Państwa. Wspólnym punktem odniesienia dla tej kategorii agencji jest gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, w szczególności nieruchomościami. Trzecią grupę stanowią agencje wspierające przedsiębiorców. Ich głównym zadaniem jest pomoc finansowa przedsiębiorcom promującym działalność innowacyjną i badawczą oraz wykorzystaniem nowych technologii. Ostatni rodzaj agencji rządowych tworzą agencje rządowe gospodarujące rezerwami państwowymi, których głównym zadaniem jest utrzymywanie rezerw strategicznych przez podejmowanie następujących czynności: przechowywanie, dokonywanie wymiany lub zamiany rezerw strategicznych. Natomiast Zołoteńki (2011, s. 2) wyróżnia agencje rządowe ze względu na gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, w tym dokonywanie zakupu, sprzedaży i gospodarowaniem rezerwami państwa; prowadzenie polityki państwa w wyznaczonym obszarze poprzez działania promocyjne, informacyjne, edukacyjne; prace koncepcyjne, planistyczne i projektowe; oraz wydawanie koncesji i nadzorowanie przestrzegania ich warunków.

Wskazana powyżej typologia zadań nie tworzy pełnego katalogu zadań publicznych powierzonych agencjom wykonawczym. Niemniej jednak na jej podstawie można wysunąć wniosek, że agencje rządowe, jako forma realizacji zadań publicznych, znajdują obecnie zastosowanie w różnych dziedzinach gospodarki. Zadania, które zostały im powierzone, mają na celu przede wszystkim przeprowadzenie modernizacji i innowacji w gospodarce. Niektóre z nich zostały utworzone również do realizacji zadań, do których państwo polskie zostało zobligowane na podstawie obowiązujących unijnych przepisów. Są one również podyktowane aktualnym stanem polityki unijnej.

AGENCJA WYKONAWCZA W SFERZE GEOLOGII

Agencje wykonawcze realizują różnorodne zadania w wielu dziedzinach życia społecznego i gospodarczego, bowiem do działających w obowiązującym porządku prawnym agencji rządowych należą: Agencja Mienia Wojskowego, Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wspierania Rolnictwa,

³ Przykładem jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Agencja Rezerw Materiałowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, Polska Agencja Kosmiczna, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, a wcześniej także Agencja Rynku Rolnego, Agencja Nieruchomości Rolnych, Wojskowa Agencja Mieszkaniowa oraz Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych.

Ustawodawca, projektem ustawy z dn. 14 listopada 2017 r. o Polskiej Agencji Geologicznej, przewiduje ustanowienie nowej agencji wykonawczej, mającej realizować zadania państwa w sferze geologii i hydrogeologii, pełniąc przy tym funkcję państwowej służby geologicznej i hydrogeologicznej. Artykuł 4 ust. 1 projektu stanowi, że Polska Agencja Geologiczna wykonuje zadania państwa z dziedziny geologii, w szczególności w zakresie badania, rozpoznawania i dokumentowania budowy geologicznej, opracowania perspektyw złożonych, pozyskiwania dostępu do zasobów surowców mineralnych, wód podziemnych i ciepła Ziemi, a także ich zagospodarowania i ochrony, bez względu na miejsce występowania.

Zadania zawarte w art. 4 ust. 1 projektu nie mają charakteru wyczerpującego, o czym świadczy użyty w nim zwrot „w szczególności”. Przepis ten zawiera wyłącznie przykładowy katalog zadań, którymi agencja wykonawcza się zajmuje. Zadania PAG-u zostały określone również w dalszych przepisach projektu, m.in. w art. 4 ust. 3, który stanowi że do zadań agencji należy także prowadzenie prac rozwojowych i metodologicznych w zakresie spraw, o których mowa w ust. 2 pkt 2–6, 8, 9, 13, 19 i 25–34 projektu. Ponadto zadania zawarte w art. 4 ust. 1 nie mają co do zasady charakteru interwencyjnego, a ich realizacja nie następuje co do zasady *ad hoc*. Z kolei normy tworzące zadania wytyczają Polskiej Agencji Geologicznej cel działania związany z realizacją określonych potrzeb ze sfery geologii.

Ustawodawca w art. 4 ust. 2 projektu wymienia zakres spraw PAG-u, do których należy m.in.:

- prowadzenie prac w zakresie utrzymania, poszerzania, pozyskiwania i zagospodarowania bazy surowcowej;
- prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocja w zakresie geologii oraz racjonalnej gospodarki zasobami przyrody nieożywionej, w tym nadawanie certyfikatów geoparkom;
- prowadzenie centralnego archiwum geologicznego;
- wykonywanie prac kartografii geologicznej, w tym kartografii złożowej i hydrogeologicznej, oraz prac kartografii środowiskowej;
- prowadzenie rejestru obszarów górniczych i zamkniętych podziemnych składowisk dwutlenku węgla;
- posiadanie i utrzymywanie sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych oraz zespołów do spraw ocen i prognoz hydrogeologicznych; ocena wpływu i oddziaływania na stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych;
- kontrola prawidłowości pobierania próbek z wykonania robót geologicznych.

Wskazać przy tym należy, że zakres działań Polskiej Agencji Geologicznej nie stanowi podstawy do podejmowania przez nią jakichkolwiek działań o charakterze władczym. Określa on wyłącznie sprawy, którymi PAG się zajmuje oraz służy wyłącznie do charakterystyki pozycji prawnoustrojowej tego podmiotu. Natomiast dalsze przepisy projektu przyznają tej agencji kompetencję m.in. do przeprowadzenia kontroli.

Podkreślenia wymaga fakt, że w art. 4 ust. 2 projektu ustawodawca posługuje się nieprawidłową terminologią i nie czyni należytego rozróżnienia pomiędzy pojęciami: zakres działania, kompetencja i zadania. Artykuł 4 ust. 2 projektu wymienia zakres działania PAG-u, nie zaś jej zadania, na co błędnie wskazuje jego treść. Zadania tej agencji, o czym wspomniano powyżej, zostały określone w art. 4 ust. 1 projektu i to one stanowią cel działania związanych z realizacją określonych potrzeb ze sfery geologii. Trzeba zaznaczyć, że pojęcie kompetencji od pojęcia zadania publicznego różni się po pierwsze tym, że kompetencje zawierają obowiązek i uprawnienie, podczas gdy zadania dotyczą tylko i wyłącznie obowiązku. Po drugie, kompetencje, w przeciwieństwie do zadań, są podstawą do wchodzenia w stosunki prawne. Po trzecie, kompetencje są instrumentem wykonywania zadań, bowiem określając je przepisy nie mogą stanowić podstawy do działania, gdyż musi im towarzyszyć określenie właściwości podmiotów oraz ich kompetencji (Wolska, 2018, s. 2). Z kolei w literaturze przedmiotu zakres działania definiowany jest jako zbiór spraw bądź dziedzin administracji publicznej, którymi dany podmiot się zajmuje (Bogusz, 2009, s. 538). Zasadne jest zatem prawidłowe zredagowanie komentowanego ustępu. Ponadto dostosowania wymagają również przepisy projektu o Polskiej Agencji Geologicznej pod względem ustrojowym, tak aby nie odbiegały one od przepisów zawartych w innych ustawach ustanawiających agencje wykonawcze. Katalog koniecznych zmian został także zaproponowany m.in. przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów w opinii z dn. 26 stycznia 2018 r. o projekcie ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej w uwagach szczegółowych. Do katalogu tego należą przepisy ogólne, karne, dotyczące organizacji, personelu, działalności oraz gospodarki finansowej (<https://radalegisacyjna.gov.pl/dokumenty/opinia-z-26-stycznia-2018-r-o-projekcie-ustawy-o-po-Iskiej-agencji-geologicznej>).

Wskazać jednak należy, że realizacja zadań państwa w sferze geologii i hydrogeologii przez PAG nie odbiegałoby od przyjętych w Polsce rozwiązań sektorowych dla innych obszarów jego działalności. Z kolei powstanie jednolitego państwowego podmiotu wykonującego zadania państwa w dziedzinie geologii zwiększałoby efektywność realizacji zadań geologicznych kraju. Przede wszystkim dlatego, że obecnie zadania publiczne ze sfery geologii są realizowane przez szereg podmiotów, w tym m.in. jednostkę naukową jaką jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB)⁴. W tym miejscu warto zauważyć, że agencja wykonawcza jako forma instytucjonalna służby geologicznej znajduje obecnie zastosowanie

⁴ Jednostka naukowa jaką jest PIG-PIB nie może efektywnie wykonywać zadań państwa m.in. z uwagi na swoją strukturę organizacyjną oraz szereg ograniczeń prawnych wynikających np. z objęcia jej ustawowym reżimem instytutu naukowego.

w administracji wielu państw⁵. Najbardziej charakterystyczne w tym obszarze są agencje wykonawcze państw skandynawskich⁶, które posiadają istotne zasoby surowcowe i długą tradycję. Jedną z najstarszych agencji wykonawczych nie tylko w Skandynawii, ale również na świecie, jest Norweska Służba Geologiczna (*Norges Geologiske Undersøkelse*) (www.ngu.no). Utworzenie tej służby było związane z powstawaniem coraz bardziej złożonych warunków społecznych i gospodarczych na terytorium Norwegii, które wymagały spójnego systemu zarządzania. Norweska Służba Geologiczna została stworzona przez Dekret królewski 6 lutego 1858 r. Podlega ona Ministerstwu Handlu, Rybołówstwa i Rybołówstwa (*Nærings – og fiskeridepartementet*). Do głównych zadań tej agencji należy gromadzenie, przetwarzanie i upowszechnianie wiedzy o fizycznych, chemicznych i mineralogicznych właściwościach podłoża skalnego, gleby i wód podziemnych, prowadzenie badań geologicznych obszarów lądowych i morskich Norwegii oraz prowadzenie i utrzymywanie baz danych i map dotyczących właściwości wymienionych elementów środowiska i procesów geologicznych. Ponadto działania Norweskiej Służby Geologicznej są zorganizowane wg pięciu zasad, tj. długoterminowe tworzenie wartości z zasobów geologicznych; zwiększenie wykorzystywania wiedzy z zakresu geologii w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; zwiększona znajomość budowy geologicznej kraju i procesów geologicznych; dobra komunikacja, zarządzanie i dostosowywanie wiedzy geologicznej oraz zwiększona jakość i wydajność poprzez dobre interakcje wewnętrzne i zewnętrzne (www.ngu.no). Tym samym należy stwierdzić, że celowe wydaje się powołanie Polskiej Agencji Geologicznej do realizacji zadań publicznych w dziedzinie geologii.

PODSUMOWANIE

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że agencje wykonawcze są efektywną formą organizacyjną, w której mogą funkcjonować instytucje administracji publicznej. Przede wszystkim dlatego, że agencje wykonawcze, w odróżnieniu od departamentów ministerstw, mają większą autonomię i prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej. Ponadto są one wyspecjalizowanymi autonomicznymi strukturami, które charakteryzują się większą elastycznością działania, aniżeli klasyczne organy

administracji publicznej. Z kolei specyfika ich finansowania może się m.in. przełożyć na większy profesjonalizm pracowników. Polska Agencja Geologiczna, jako forma realizacji zadań publicznych, może zatem znaleźć zastosowanie w administracji publicznej w dziedzinie geologii i wpłynąć na dynamiczną realizację zadań państwa w tym zakresie.

Przy tworzeniu agencji przez organy państwowe istotne jest to, żeby organy państwowe dokonywały oceny zasadności ich powołania z punktu widzenia aktualnych potrzeb społecznych i gospodarczych, a nie tylko politycznych. Z kolei zadania, które przekazuje się agencjom rządowym, powinny mieć na celu przede wszystkim przeprowadzenie modernizacji i innowacji w gospodarce oraz mieć na uwadze interes publiczny rozumiany jako interes całego społeczeństwa i państwa, nie zaś indywidualny partykularnych grup, np. korporacji czy związków zawodowych. Zaznaczyć należy przy tym, że zmienność treści interesu publicznego w kontekście gospodarki powinna mieć wpływ nie tylko na decyzję o usankcjonowaniu zadania publicznego, ale również na decyzje o formach i intensywności ich realizacji przez agencje wykonawcze.

LITERATURA

- BIEŚ-SROKOSZ P. – Tworzenie agencji rządowych – odpowiedź ustawodawcy na potrzeby społeczeństwa. http://www.repozytorium.uni.wroc.pl/Content/71668/02_Bies_Srokosz_P_Tworzenie_agencji_rzadowych.pdf (dostęp 24.04.2018).
- BOGUSZ M. 2009 – Zakres działania [W:] Bojanowski E., Żukowski K. (red.), *Leksykon prawa administracyjnego*, Warszawa. <https://radalegislacynajna.gov.pl/dokumenty/opinia-z-26-stycznia-2018-ro-projekcie-ustawy-o-polskiej-agencji-geologicznej> (dostęp 21.04.2018).
- KUBALA W. 1998 – Organy i struktur organizacyjna agencji. R. Pr., Nr 3.
- STAHL M. (red.), DUNIEWSKA Z., JAWORSKA-DEBSKA B., MICHALSKA-BADZIAK R., OLEJNICZAK-SZAŁOWSKA E. 2002 – *Prawo Administracyjne: pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*. Warszawa.
- NICZYPORUK J. 2000 – Rządowe agencje gospodarcze [W:] *Administracja i prawo administracyjne u progu trzeciego tysiąclecia. Materiały Konferencji naukowej katedr prawa i postępowania administracyjnego*, Łódź.
- USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1240; t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z 2018 r. poz. 62.
- WAJDA P., WIKTOROWSKA A. 2011 – *Agencje administracyjne* [W:] Hausner R., Niewiadomski Z., Wróbel A. (red.), *System Prawa Administracyjnego, Podmioty administrujące*, t. VI, C.H.BECK. Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa.
- WOLSKA H. 2018 – *Realizacja zadań publicznych przez spółkę komunalną w systemie zamówień publicznych*. Warszawa.
- ZOŁOTENKI P. 2001 – *Informacja na temat agencji rządowych*, Kancelaria Sejmu Biuro Studiów i Ekspertyz.

⁵ Do istniejących agencji należy zaliczyć m.in.: Geologian tutkimuskeskus (Filiandia), Geoscience Australia (Australia), U.S. Geological Survey (Stany Zjednoczone), Servicio Geológico Mexicano (Meksyk), Česká Geologická Služba (Czechy), Geological Survey of Ireland (Irlandia), Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe (Niemcy), Department of Natural Resources (Kanada).

⁶ W Norwegii agencje rządowe stanowią organy wykonawczy i doradczy działający w imieniu ministerstwa, któremu podlegają. Stanowią jednostkę specjalistyczną rządu, a właściwy minister, ponosi polityczną odpowiedzialność za pracę wykonywaną w agencji rządowej.